

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 627/2025-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **IKA TRANS, spol. s r.o.**, Nad traťou 26, Kežmarok, IČO 00 635 081, zastúpenej Art or Ius, s.r.o., Panenská 668/24, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/180/2022-1279 z 30. mája 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/1/2024 z 26. marca 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Cob/180/2022-1279 z 30. mája 2023 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1Obdo/1/2024 z 26. marca 2025 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa) podnikajúca v oblasti elektroenergetiky – výroby a dodávok elektriny, ktorú vyrába vo vlastnenej bioplynovej stanici s inštalovaným výkonom 0,999 MW, sa žalobou pôvodne doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 13. februára 2019 domáhala proti obchodnej spoločnosti Východoslovenská energetika a.s., Mlynská 31, Košice, IČO 44 483 767 (ďalej len „žalovaná“), zaplatenia sumy 3 284,75 eur s príslušenstvom, a to úrokom z omeškania vo výške 9,05 % p. a.

zo sumy 2 699,10 eur od 21. marca 2015 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 9,05 % p. a. zo sumy 556,81 eur od 22. mája 2015 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 9,05 % p. a. zo sumy 24,40 eur od 17. júna 2015 do zaplataenia, úrokom z omeškania vo výške 9,05 % p. a. zo sumy 4,44 eur od 21. júla 2015 do zaplataenia. Takto žalovaný peňažný nárok mal vyplývať z trojstrannej zmluvy o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku, ktorú sťažovateľka uzavrela so žalovanou ako odberateľkou elektriny 9. decembra 2014 (číslo VSE: OZE_508_2013_15_VSE) a s obchodnou spoločnosťou Východoslovenská distribučná, a.s., Mlynská 31, Košice, IČO 36 599 361, ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy 12. novembra 2014 (číslo PDS: OZE_508_2013_15), pričom mal predstavovať cenu elektriny na straty, ktorú sťažovateľka dodala žalovanej počas platnosti a účinnosti uvedenej zmluvy v mesiacoch február, apríl, máj a jún roku 2015 a táto ju od nej odobrala.

3. Žalovaná v odpore proti bližšie neoznačenému platobnému rozkazu okresného súdu uviedla, že 19. marca 2015 (pred podaním žaloby) uhradila sťažovateľke faktúru v sume 2 699,10 eur za dodanú elektrinu na straty za mesiac február 2015 a že vo zvyšnej časti nárok sťažovateľky neuznáva, keďže jej prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy poskytol informáciu, že zo strany sťažovateľky nedošlo k splneniu povinnosti ustanovenej § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. decembra 2018 (ďalej len „zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie“) – oznámiť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny vždy k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok (ďalej len „zákonná povinnosť“).

4. Sťažovateľka následne vzala žalobu v časti týkajúcej sa zaplataenia sumy 2 699,10 eur s príslušenstvom späť. Bránila sa tvrdením o splnení zákonnej povinnosti ešte pred 15. augustom 2014, a to prostredníctvom obchodnej spoločnosti Tatranská mliekareň a.s., Nad traťou 26, Kežmarok, IČO 31 654 363 (ďalej len „Tatranská mliekareň a.s.“), ktorá 4. júla 2014 odoslala „vyplnený a podpísaný formulár pre podporu na rok 2015“ poštovou zásielkou č. RP912125965SK adresovanou prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy spolu so svojou žiadosťou o vydanie stanoviska k projektu „Teplovod Kežmarok“, a tento ju prevzal 8. júla 2014; uvedenú skutočnosť preukazovala kópiou podacieho hárku č. EPH002690490. Tvrdila, že rovnaký formulár zaslala úradu.

5. Okresný súd výrokom I rozsudku č. k. 30Cb/38/2019-1132 z 13. júla 2022 konanie o zaplataenie 2 699,10 eur s príslušenstvom zastavil, výrokom II žalobu vo zvyšnej časti (týkajúcej sa zaplataenia sumy 585,65 eur s príslušenstvom) zamietol ako nedôvodnú a výrokom III žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči sťažovateľke v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vykonaním dokazovania výsluchom sporových strán, listinnými dôkazmi, ktoré sporové strany predložili, a obsahom pripojeného spisu súdu prvej inštancie sp. zn. 33Cb/44/2016 okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľka nepreukázala svoje tvrdenie, že sa oznámenie o uplatnení podpory vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny v roku 2015 (z 29. mája 2014) dostalo do dispozičnej sféry žalovanej. Takýto právny úkon nepovažoval za perfektný v zmysle § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že fotokópia podacieho hárku č. EPH002690490 o odoslaní zásielky neznámeho obsahu s podacím číslom RP912125965SK na adresu prevádzkovateľa

regionálnej distribučnej sústavy žiadnym spôsobom nepreukazovala, že jej obsahom bola aj listina sťažovateľky s náležitosťami podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Z fotokópie evidencie prijatej pošty prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy zároveň vyplynulo, že 8. júla 2014 pri zásielke s podacím číslom RP912125965SK nachádzajúcej sa pod poradovým číslom 41970 je uvedený zápis: „*podacia pošta Kežmarok 1, odosielateľ Tatranská mliekareň a.s., obsah správy – žiadosť o vydanie stanoviska k projektu – Teplovod Kežmarok, PD (projektová dokumentácia) a mapy.*“. S poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017, ktorým judikoval (ZNaU 3/2017), že „Zákonodarca neustanovuje subjektom práva právne povinnosti samoučelne, ale naopak, so zjavným zámerom, aby tieto právne povinnosti boli dodržiavané. Neplnenie zákonom ustanovených povinností nemôže v právnom štáte požívať právnu ochranu. Naopak, v podmienkach právneho štátu je vo všeobecnosti akceptovateľné a v zásade vždy aj z dôvodu zabezpečovania efektívnosti právnej úpravy žiaduce, aby nesplnenie zákonom ustanovených povinností bolo sankcionovateľné, resp. mohlo (potenciálne) vyvolať negatívne právne dôsledky na subjekt práva, ktorý si zákonom ustanovenú povinnosť nesplnil.“, a uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/18/2018 z 27. augusta 2019, ktorým judikoval (R 58/2020), že „Výrobca elektriny má právo uplatniť si právo na podporu za nasledujúci kalendárny rok len v prípade, ak najneskôr do 15. augusta doručí prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy oznámenie podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby v znení účinnom do 31. decembra 2018. Pre dodržanie lehoty a pre zachovanie práva na podporu za nasledujúci kalendárny rok tak nepostačuje, ak výrobca elektriny odovzdá predmetné oznámenie adresované prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy na poštovú prepravu v posledný deň zákonom určenej lehoty (t. j. 15. augusta).“ Okresný súd dospel k záveru, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k splneniu zákonnej povinnosti. Sťažovateľka ako výrobca elektriny s právom na podporu, ktorá nesplnila oznamovaciu povinnosť podľa § 4 ods. 2 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie, si tak nemohla na elektrinu vyrobenú v danom zariadení na výrobu elektriny uplatniť právo podľa § 4 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie [na odber elektriny podľa § 3 ods. 1 písm. b) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie... a na doplatok podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie...] na nasledujúci kalendárny rok (§ 4 ods. 3 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie).

6. Proti II. a III. výroku rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľka podala odvolanie, ktoré odôvodnila dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Namietla v ňom nevyhodnotenie listinných dôkazov okresným súdom, konkrétne svedeckej výpovede zamestnankyne podateľne prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy v konaní vedenom súdom prvej inštancie pod sp. zn. 33Cb/70/2015, z ktorej vyplynulo, že evidencia obsahu prijatých zásielok neprebíhala podľa formalizovaných pravidiel, bola nepresná a nespoľahlivá, a svedeckej výpovede bývalého zamestnanca sťažovateľky (energetika) v konaní vedenom súdom prvej inštancie pod sp. zn. 29Cb/61/2016, z ktorej vyplynulo, že pripravoval dokumenty, ktoré boli obsahom poštovej zásielky doručenej prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy 8. júla 2014. Okrem toho tvrdila, že jej nárok na podporu preukazuje nielen uzatvorenie trojstrannej zmluvy o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku (bod 2), ale aj písomná korešpondencia sťažovateľky a prevádzkovateľa

regionálnej distribučnej siete v roku 2014, ktorou uznal existenciu záväzku poskytovať sťažovateľke uplatnenú podporu pre rok 2015, s čím sa okresný súd náležite nevysporiadal. Domáhala sa aj aplikácie § 18e ods. 1 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie obsahujúcom prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2014, podľa ktorých podmienky podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpory výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou pri zariadení výrobcu elektriny, ktoré bolo uvedené do prevádzky pred 1. januárom 2014, zostávajú zachované podľa doterajších predpisov.

7. Krajský súd výrokom I rozsudku č. k. 4Cob/180/2022-1279 z 30. mája 2023 potvrdil rozsudok okresného súdu v II. a III. výroku ako vecne správny (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a výrokom II žalovanej priznal proti sťažovateľke nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu poukázal na to, že zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie dôsledne odlišuje medzi podmienkami podpory výroby elektriny (§ 3) a právami a povinnosťami výrobcov elektriny s právom na podporu (§ 4). Uviedol, že základnou spornou otázkou v predmetnom konaní bolo splnenie zákonnej povinnosti sťažovateľky vo vzťahu k jej výrobnému zariadeniu na výrobu elektriny, ktoré však nepreukázala, preto si nemôže na takto vyrobenú elektrinu uplatniť právo na doplatok za rok 2015. Reagujúc na odvolacie námietky sťažovateľky, ďalej uviedol, že z obsahu spisu je zrejmé, že okresný súd dôkaz listinami, ktoré obsahujú svedecké výpovede v iných súdnych konaniach, síce vykonal (sporové strany to nenamietali), avšak nehodnotil ho, pretože skutočnosti z neho vyplývajúce nepovažoval za relevantné, teda z neho nevyvodil žiadne skutkové zistenia. Krajský súd neopakoval dokazovanie týmito listinami, keďže ich obsah sa ich opätovným prečítaním v odvolacom konaní nemenil. Podľa jeho názoru okresný súd správne neprihliadal na listinné dôkazy, ktoré samy osebe a ani v spojení s ďalšími dôkazmi produkovanými v konaní neboli spôsobilé preukázať splnenie zákonnej povinnosti sťažovateľky, keďže z evidencie prijatej pošty prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy bolo jednoznačne preukázané, že obsahom poštovej zásielky č. RP912125965SK pod poradovým číslom 41970 bola iba žiadosť o vydanie stanoviska k projektu „Teplovod Kežmarok“, teda predmetná zásielka neobsahovala oznámenie o uplatnení podpory vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny v roku 2015. Z listinného dôkazu o obsahu svedeckej výpovede zamestnankyne podateľne prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy o spôsobe jej fungovania nemožno dospieť k paušálnemu záveru, že prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy vo všetkých prípadoch neevidoval doručenie pošty (resp. neevidoval ju správne), keďže v prípade predmetnej spornej zásielky, je evidentné, že v prijatej pošte bola zaznamenaná nielen samotná žiadosť obchodnej spoločnosti Tatranská mliekareň a.s., ale aj jej prílohy (projektová dokumentácia a mapy). Tvrdenie sťažovateľky, že podateľňa prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy nezaznamenala obsah celej zásielky (bez preukázania opaku sťažovateľkou), preto neobstojí. Odosielateľom predmetnej zásielky nebola sťažovateľka, ale iný subjekt, ktorý jej obsahom zjavne sledoval iný účel ako splnenie zákonnej povinnosti sťažovateľky. Za takýchto okolností nebolo možné pričítať na ťarchu žalovanej (ani prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy) neobzretné správanie sťažovateľky, ktorá v konaní tvrdila, že súčasťou zásielky odoslanej iným subjektom bolo aj uvedené oznámenie. Preukázať tieto tvrdenia sťažovateľky neboli spôsobilé ani ďalšie ňou predložené listinné dôkazy týkajúce sa obsahu svedeckej výpovede bývalého zamestnanca sťažovateľky v inom súdnom konaní, obsahu zmluvných dojednaní a vzájomnej písomnej korešpondencie sťažovateľky

a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy v roku 2014, pretože nimi nedošlo k vylúčeniu účinkov § 4 ods. 3 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a nie sú ani uznaním záväzku žalovanej (a prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy) platiť cenu elektriny na straty v roku 2015. Právo sťažovateľky na podporu podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie (t. j. odberom elektriny prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy, do ktorej je zariadenie výrobcu elektriny pripojené za cenu elektriny na straty, resp. doplatkom) nezaniklo, ale vzhľadom na nesplnenie oznamovacej povinnosti si ho nemôže uplatniť v kalendárnom roku 2015. Pokiaľ sa sťažovateľka domáhala aplikácie § 18e ods. 1 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie tým spôsobom, že nemusí plniť zákonnú povinnosť (notifikačnú povinnosť), jej výklad je mylný, pretože uvedené ustanovenie nemá väzbu na § 4 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie, v ktorom sú vyjadrené práva a povinnosti výrobcu elektriny a nemôže byť aplikované ani na sankciu vyplývajúcu z § 4 ods. 3 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie.

8. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, v ktorom ako dovolací dôvod uplatnila vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v podobe námietok, že rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie neobsahuje dostatočné a presvedčivé odôvodnenie, ktoré by sa náležite zaoberalo a vysporiadalo so všetkými skutkovo a právne relevantnými dôvodmi, ktoré sťažovateľka uplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie a v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie; nezaobrá sa dostatočne a presvedčivo (a niekedy dokonca vôbec) argumentáciou sťažovateľky, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci; je založené na dôvodoch, ktoré sú zjavne protirečivé a popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky a taktiež sú zjavne jednostranné a v niektorých prípadoch svojvoľné, pričom takéto dôvody sú aj v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti; náležitým spôsobom nevyhodnocuje všetky skutkové zistenia, ktoré vyšli v konaní najavo (a na ktoré sťažovateľka poukazovala), niektoré z podstatných zistení úplne ignoruje, pričom dostatočne neodôvodňuje ich prípadnú nepodstatnosť a ani nevysvetľuje myšlienkový postup súdu pri prijímaní potrebných skutkových a následne právnych záverov vyplývajúcich zo všetkých rozhodujúcich skutočností zistených vykonaným dokazovaním; dokumentuje nesprávny procesný postup odvolacieho súdu (a aj súdu prvej inštancie) spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a zároveň tak znamená porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva a práva na spravodlivý proces; odníma sťažovateľke možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci využitia opravného prostriedku, čo v konečnom dôsledku porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením (ktoré nadobudlo právoplatnosť 25. mája 2025) dovolanie odmietol ako neprípustné [§ 447 písm. c) CSP]. S poukazom na právnu úpravu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku preskúmaním veci z hľadiska dovolacích dôvodov formulovaných sťažovateľkou nezistil zmätočnosť vady týkajúcej sa procesu dokazovania ani odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie takej intenzity, ktoré by zakladali dôvod na zrušenie rozsudku krajského súdu, čo vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil v bodoch 30 až 52 svojho rozhodnutia. Uviedol, že krajský súd vyhodnotením svedeckých výpovedí, ktoré sťažovateľka predložila v podobe listinných dôkazov (zápisníc o výsluchoch svedkov, ktoré boli vykonané v iných súdnych konaniach), odstránil vadu odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu,

ktorý tak neurobil, a zároveň nezaťažil rovnakou vadou svoje (odvolacie) konanie. Na prejednanie odvolania krajský súd nemusel nariadiť pojednávanie, keďže nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie ani to nevyžadoval dôležitý verejný záujem. Skutočnosť, že žalovaná 19. marca 2015 (pred podaním žaloby) uhradila sťažovateľke faktúru v sume 2 699,10 eur za dodanú elektrinu na straty za mesiac február 2015 (bod 3), krajský súd nevyhodnotil ako takú, z ktorej do budúca vyplývala vôľa žalovanej, resp. prevádzkovateľa regionálnej distribučnej siete ako zmluvných strán (bod 2) poskytovať sťažovateľke podporu aj v ďalších mesiacoch roka 2015 (apríli, máji a júni) bez ohľadu na splnenie zákonnej povinnosti. Na jeho závere, že sťažovateľka neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k splneniu zákonnej povinnosti, najvyšší súd nevidel nič rozporuplné, nelogické či svojvoľné. Aplikáciou a výkladom § 4 ods. 2 písm. c) v spojení s § 3 ods. 1 písm. b) a c) a § 4 ods. 3 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie, ako aj prechodného § 18e ods. 1 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie krajský súd dospel k jednoznačnému záveru, že sťažovateľke ako výrobcovi elektriny, ktorého zariadenie bolo uvedené do prevádzky pred 1. januárom 2014, zostávajú zachované podľa doterajších predpisov (t. j. účinných do 31. decembra 2013) len podmienky podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpory výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou, čím sa rozumejú iba podmienky podpory upravené v § 3 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie, a nie aj práva výrobcu elektriny upravené v § 4 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Pokiaľ krajský súd niektorým argumentom sťažovateľky venoval viac pozornosti, zatiaľ čo inými sa zaoberal len stručne, tak to nesvedčí o svojvôli či nedostatku neustrannosti krajského súdu, ale len o tom, že krajský súd a sťažovateľka majú iný názor na to, čo bolo pre rozhodnutie predmetného sporu rozhodujúce. Z obsahu súdneho spisu a priebehu napadnutého konania najvyšší súd nezistil žiadne z porušení základných zásad a princípov civilného sporového konania vrátane princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keďže počas konania sťažovateľka mala možnosť nielen argumentovať a predkladať dôkazy, ale aj možnosť zoznámiť sa s argumentmi a dôkazmi predloženými druhou sporovou stranou a možnosť vyjadriť sa k nim.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka na 35 stranách ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] podrobne opisuje priebeh napadnutého konania pred všeobecnými súdmi a, opakujúc argumenty, ktoré pred nimi vzniesla, trvá na to, že svoju zákonnú povinnosť voči prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy splnila riadne a včas, a to prostredníctvom iného subjektu. Okresný súd ani krajský súd neakceptovali sťažovateľkou predložené dôkazy preukazujúce splnenie zákonnej povinnosti sťažovateľky na jednej strane a nepresnosť a nespoľahlivosť evidencie došlej pošty prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy na druhej strane, ale favorizovali tvrdenia a dôkazy predložené druhou sporovou stranou. Uznesenie najvyššieho súdu konštatovalo (aj) to, že sťažovateľka v dovolaní proti rozsudku odvolacieho súdu koncipovala procesno-právnu otázku, od ktorej vyriešenia malo závisieť rozhodnutie dané rozsudkom odvolacieho súdu, t. j. či v sporovom konaní znáša dôkazné bremeno o obsahu odoslanej a doručenej poštovej zásielky

odosielateľ alebo príjemca zásielky, a to za situácie, keď odosielateľ poštovej zásielky, ktorá bola adresátovi aj doručená, tvrdí jej určitý obsah, avšak jej príjemca takýto obsah popiera, pričom evidencia prijatej pošty adresáta bola vedená nespoľahlivo a boli v nej následne a počas sporového konania vykonané aj zmeny zo strany adresáta a samotný adresát doručenej zásielky zároveň vykonal po jej doručení aj vlastné kroky a úkony, ktoré plne časovo a aj logicky nadväzovali a korešpondovali s doručením odosielateľom tvrdeného obsahu doručenej poštovej zásielky. Podľa sťažovateľky za danej situácie dôkazné bremeno o obsahu doručenej zásielky zaťažuje adresáta zásielky, a to najmä vzhľadom na existenciu podstatnej časovej a aj logickej nadväznosti krokov adresáta zásielky nasledujúcich po doručení zásielky (s jej obsahom tvrdeným odosielateľom zásielky). Jednostranným vyhodnotením vykonaných dôkazov v prospech druhej sporovej strany a arbitrárnym výkladom zákonných ustanovení upravujúcich povinnosti výrobcu elektriny s právom na podporu, ktoré viedli k neúspechu sťažovateľky v konaní, bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 4Cob/180/2022-1279 z 30. mája 2023 (bod 7) a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Obdo/1/2024 z 26. marca 2025 (bod 9), vydanými v konaní o zaplatenie peňažnej sumy (body 2, 4 a 5), ktorým sťažovateľka vytýka nesprávnosť vo vzťahu k vyhodnoteniu vykonaného dokazovania súdmi nižšej inštancie a arbitrárnosť vo vzťahu k výkladu ustanovení zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie upravujúcich povinnosti výrobcu elektriny s právom na podporu (bod 10).

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 170/2022, III. ÚS 678/2021, I. ÚS 695/2022).

13. Konaním a rozhodovaním všeobecných súdov je teda ústavný súd oprávnený zaoberať sa len vtedy, ak sa ústavnou sťažnosťou namieta porušenie takých základných práv alebo slobôd, ktorým nebola poskytnutá účinná ochrana. Účinnú ochranu základných práv a slobôd (okrem iného)

predstavuje opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k tomu základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 36/96).

14. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd. Aj keď najvyšší súd dovolanie odmietol, preskúmal existenciu dovolacích dôvodov formulovaných sťažovateľkou, ňou vznesenými námietkami sa vecne zaoberal a podal k nim aj patričné vysvetlenie.

15. Právomoc najvyššieho súdu na preskúmanie rozsudku krajského súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti, preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

16. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania vníma ústavný súd primárne ako otázku interpretácie (obyčajného) zákona, pričom v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa, samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

17. Zákonným limitom na posudzovanie obsahu podaného dovolania je § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu ich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022. s. 1616 – 1620.).

18. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne (II. ÚS 277/2021). Ústavný súd pri preskúmaní rozhodnutí dovolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021, IV. ÚS 253/2024), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania sa ústavný súd

vo svojej rozhodovacej činnosti vymedzuje (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto myšlienkovej línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť.

19. V posudzovanom konaní nebolo sporné, že prijatím zákona č. 382/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 391/2012 Z. z. (ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2014), zákonodarca so zreteľom na rastúci vplyv podpory výroby elektriny na cenu elektriny pristúpil k zmene podmienok podpory výroby elektriny, čím (spolu s ďalšími zmenami a doplnkami) sledoval zabezpečenie efektívnejšieho fungovania podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby. Nesplnenie povinnosti výrobcu elektriny spočívajúce v nepredložení potvrdenia o pôvode elektriny, neoznámení charakteristiky svojej dodávky alebo neoznámení uplatnenia si podpory výroby elektriny v ustanovenom termíne pritom sankcionoval stratou podpory na jeden rok (bližšie pozri dôvodovú správu k uvedenému zákonu).

20. Aj sťažovateľka ako výrobca elektriny s právom na podporu bola povinná v roku 2014 oznámiť úradu (ústrednému orgánu štátnej správy pre oblasť regulácie sieťových odvetví) a prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy uplatnenie podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny k 15. augustu na nasledujúci kalendárny rok [§ 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie]. Splnenie uvedenej povinnosti sťažovateľkou bolo teda základnou otázkou, ktorú mali všeobecné sudy v napadnutom konaní vyriešiť.

21. Vychádzajúc z uvedeného, osobitne z dôvodov ústavnej sťažnosti, ktorými je ústavný súd viazaný (§ 45 zákona o ústavnom súde), ústavný súd zameral svoju pozornosť na to, či najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľky podľa § 420 písm. f) CSP ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré ho odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP, a teda či účinky jeho dovolacej právomoci boli zlučiteľné s právom sťažovateľky ako strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany najvyššieho súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

22. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia v kontexte obsahu dovolania podaného sťažovateľkou ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd pri svojom rozhodovaní správne vychádzal z toho, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu nemožno posudzovať izolovane, ale spoločne, teda že tvoria jeden celok. Podkladom na rozhodnutia vo veci konajúcich súdov bol nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 50/2015 z 22. marca 2017 publikovaný pod č. ZNaU 3/2017 (bod 5), v ktorom ústavný súd (okrem iného) zdôraznil, že zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie (v znení účinnom do 31. decembra 2018) aj napriek tomu, že obsahuje viacero inštitútov verejnoprávnej povahy, upravuje aj vzájomné práva a povinnosti medzi subjektmi súkromného práva, na ktoré nemožno hľadieť optikou verejného práva. Vzťahy medzi výrobcami elektriny s právom na podporu a prevádzkovateľmi regionálnej distribučnej sústavy sú súkromnoprávneho charakteru, preto aj lehoty na plnenie povinností medzi týmito súkromnoprávnymi subjektmi sú hmotnoprávneho charakteru. Z ústavného hľadiska je neudržateľný právny záver

o procesnoprávnom charaktere lehoty ustanovenej v § 4 ods. 2 písm. c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie vyvodený len z odkazu na použitie Správneho poriadku (§ 17 ods. 1 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie), t. j. právneho predpisu verejnoprávneho charakteru, a zo stanoviska úradu, ktorý nie je kompetentný podávať všeobecne záväzné výklady právnych predpisov. Zákonná úprava povinností výrobcov elektriny s právom na podporu je totiž prejavom intervencie štátu, ktorá je v odvetví elektroenergetiky žiaduca. Na uvedené závery ústavný súd odkázal v náleze č. k. IV. ÚS 491/2018-65 z 31. januára 2019, resp. v uznesení č. k. II. ÚS 52/2020-21 zo 6. februára 2020, ktorým odmietol ústavnú sťažnosť inej právnickej osoby podnikajúcej v oblasti elektroenergetiky proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 18/2018 z 27. augusta 2019 publikovanému ako judikát pod č. R 58/2020 (bod 5).

23. Otázkou základného rozloženia dôkazného bremena v civilnom sporovom konaní a procesným následkom stavu *non liquet* sa ústavný súd zaoberal už v náleze sp. zn. I. ÚS 24/2019 z 9. júna 2020, (ZNaU 20/2020), z ktorého vyplýva, že strana domáhajúca sa týchto právnych následkov poniesie aj nepriaznivé dôsledky stavu *non liquet* (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo.

24. Základným predpisom, ktorý upravuje doručovanie písomností v hmotnoprávnom režime, je Občiansky zákonník, z ktorého vyplýva, že prejav vôle (zmluvnej strany) pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde (§ 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Prejav vôle sa môže urobiť konaním alebo opomenutím (vrátane automatizovanej činnosti elektronického alebo iného systému); môže sa stať výslovne alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník (konajúca osoba) prejavovať. Právne úkony vyjadrené inak než slovami sa vykladajú podľa toho, čo spôsob ich vyjadrenia obvykle znamená. Pritom sa prihliada na vôľu toho, kto právny úkon urobil, a chráni sa dobromyseľnosť toho, komu bol právny úkon určený (§ 35 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka).

25. V prípade adresovaných prejavov vôle musí na účinky prejavu vôle dôjdeniu predchádzať odoslanie prejavu vôle. Na rozdiel od dôjdenia slovenský zákonodarca odoslanie prejavu vôle v zákone ani nespomína... Odoslanie preto možno vymedziť ako situáciu (stav), keď prejavujúci uskutočnil všetky potrebné kroky na to, aby mohol byť prejav vôle účinný, t. j. aby došiel a spôsoboval účinky v zmysle § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Inými slovami, je to moment, keď prejav vôle sa s vedomím prejavujúceho dostáva z jeho sféry vplyvu a prejav vôle je zároveň vedome nasmerovaný k adresátovi... V prípade odoslania adresovaných prejavov vôle je potrebné rozlišovať medzi prejavom vôle medzi prítomnými a neprítomnými. Ústny prejav vôle medzi prítomnými je odoslaný vtedy, keď je vyjadrený takým spôsobom, že i tretia osoba (nezúčastnená, objektívne vnímajúca) v roli adresáta je schopná daný prejav vôle vnímať akusticky. Či a ako adresát vnímal prejav vôle správne, resp. či mu intelektuálne porozumel, je už otázkou dôjdenia prejavu vôle. Ústny prejav vôle medzi neprítomnými je odoslaný vtedy, keď prejavujúci použije na prepravu prejavu vôle posla a tomu oznámi obsah prejavu vôle s pokynom odovzdať prejav vôle adresátovi. Písomný prejav vôle medzi neprítomnými je odoslaný vtedy, keď prejavujúci úplný (zavŕšený) text prejavu vôle s jeho vedomím (vôľou) odovzdá na prepravu smerom k adresátovi, a to tak, že za normálnych okolností prejavujúci môže rátať s dôjdením písomnosti adresátovi. (k tomu Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F.,

Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019. s. 386 – 406.).

26. Preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že výhrady sťažovateľky proti postupu okresného súdu a krajského súdu v procese dokazovania nereflektovali skutočnosť, že v súvislosti s doručovaním písomností prostredníctvom poštového podniku je smerodajný zákon č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poštových službách“), ktorý okrem práv a povinností adresáta poštovej zásielky (§ 33) upravuje aj práva a povinnosti odosielateľa poštovej zásielky (§ 31).

27. Ak sťažovateľka chcela, aby všeobecné súdy poskytli ochranu jej právam, ktoré vznikli v súvislosti s právnym úkonom (oznámením uplatnenia podpory podľa § 3 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie vrátane predpokladaného množstva dodanej elektriny), ktorý bolo potrebné okrem úradu doručiť aj prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy k 15. augustu 2014, musela dokázať riadne (skutočné) doručenie takéhoto právneho úkonu, resp. jeho doručenie s použitím teórie dôjdenia. To sa sťažovateľke evidentne nepodarilo, keďže nepreukázala svoje tvrdenie, že 4. júla 2014 prostredníctvom obchodnej spoločnosti Tatranská mliekareň a.s. odoslala „*vyplnený a podpísaný formulár pre podporu na rok 2015*“, ktorý bol obsahom poštovej zásielky č. RP912125965SK adresovanej prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy spolu so žiadosťou o vydanie stanoviska k projektu „*Tepl vod Kežmarok*“, a tento ju prevzal 8. júla 2014. Sťažovateľka v napadnutom konaní netvrdila, že v trojstrannom zmluvnom vzťahu medzi ňou, odberateľkou elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy bolo (okrem osobného odovzdania písomných dokumentov) bežnou praxou zasielanie vzájomnej obchodnej korešpondencie iným spôsobom ako prostredníctvom poštového podniku. V tejto súvislosti za zmienku stojí, že z prechodných a záverečných ustanovení zmluvy o dodávke elektriny, prevzatí zodpovednosti za odchýlku a doplatku, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2015 (bod 2), a sťažovateľka ju predložila ústavnému súdu ako prílohu ústavnej sťažnosti, vyplýva, že „*Každá zo zmluvných strán môže previesť práva vyplývajúce z tejto zmluvy ako celok na tretiu osobu len s predchádzajúcim písomným súhlasom ostatných zmluvných strán... Neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy sú nasledovné prílohy: Príloha č. 1 Splnomocnení pre komunikáciu*“, medzi nimi sa však obchodná spoločnosť Tatranská mliekareň a.s., nenachádza. Sťažovateľka v napadnutom konaní neprodukovala žiadne tvrdenia o existencii právneho vzťahu s obchodnou spoločnosťou Tatranská mliekareň a.s., ktoré by boli relevantné z hľadiska predmetu úpravy zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Pokiaľ sa sťažovateľka rozhodla, že zákonnú povinnosť splní prostredníctvom iného subjektu, s ktorým ju spája (len) rovnaká adresa ich sídla, konala proti vlastným záujmom. Záver všeobecných súdov, že takéto neobozretné konanie sťažovateľky nie je možné pričítať na ťarchu žalovanej (ani prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy), je preto ústavne akceptovateľný.

28. Doporučená zásielka (ako súčasť univerzálnej služby upravenej v § 3 zákona o poštových službách) je listová zásielka, ku ktorej je poskytnutá služba „doporučene“ poskytujúca paušálnu záruku proti riziku straty, krádeže alebo poškodenia listovej zásielky a ku ktorej sa vydáva doklad pre odosielateľa o jej podaní a na požiadanie aj o jej dodaní adresátovi (§ 3 ods. 3 zákona o poštových službách). Takýto doklad (v listinnej alebo elektronickej podobe) obsahujúci údaje o odosielateľovi, údaje o adresátovi, označenie druhu poštovej zásielky, deň podania, cenu

za poskytnutú službu, hmotnosť zásielky, podacie číslo zásielky, prípadne údaje preukazujúce dodanie poštovej zásielky adresátovi, t. j. podpis adresáta alebo oprávneného prijímateľa a dátum prevzatia poštovej zásielky, je dôkazom, ktorým v civilnom sporovom konaní oprávnené osoby bežne preukazujú existenciu svojich nárokov vyplývajúcich z hmotného práva. Pokiaľ by sťažovateľka pri odosielaní konkrétneho hmotnoprávneho úkonu postupovala uvedeným spôsobom, vrátila by sa jej doručka, ktorú mohla použiť v konaní ako dôkaz o doručení poštovej zásielky žalovanej. Ak by poštová zásielka nebola doručená žalovanej, vrátila by sa sťažovateľke s oznámením dôvodu, prečo k riadnemu doručeniu nedošlo. Ak by žalovaná v konaní nepreukázala, že nemala objektívnu možnosť sa so zásielkou oboznámiť, súd by priznal ochranu právam sťažovateľky. Pokiaľ ani jeden z uvedených predpokladov nebol naplnený, sťažovateľka nemohla očakávať procesný úspech v konaní.

29. Po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia v kontexte obsahu dovolania ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa procesné normy týkajúce sa dovolania a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, pričom jasne uviedol, že nezistil zmätočnosť vady týkajúce sa procesu dokazovania ani odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie takej intenzity, ktoré by zakladali dôvod na zrušenie rozsudku krajského súdu vo vzťahu k záveru o neunesení dôkazného bremena sťažovateľkou, ktorej ako výrobcovi elektriny, ktorého zariadenie bolo uvedené do prevádzky pred 1. januárom 2014, zostali zachované (podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2013) len podmienky podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podpory výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou, čím sa rozumejú iba podmienky podpory upravené v § 3 zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie, a nie aj práva výrobcu elektriny upravené v § 4 ods. 1 písm. b) a c) zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Z ústavnoprávneho hľadiska nemožno nič vytknúť ani záveru najvyššieho súdu, že nezistil žiadne z porušení základných zásad a princípov civilného sporového konania vrátane princípu rovnosti zbraní a kontradiktórnosti konania, keďže počas konania sťažovateľka mala možnosť nielen argumentovať a predkladať dôkazy, ale aj možnosť zoznámiť sa s argumentmi a dôkazmi predloženými druhou sporovou stranou a možnosť vyjadriť sa k nim.

30. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP bola v posudzovanom prípade vylúčená podľa § 422 CSP. Sťažovateľka v dovolaní právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nenaformulovala (bod 10).

31. Základné právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania (strany sporu) zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania (strana sporu) uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (m. m. IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

32. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je (ani) povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného práva. V inom prípade by totiž najvyšší súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

33. Rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Podstata tejto ústavnej zásady spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania. Aplikácia princípu rovnosti zbraní v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania, z čoho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predostreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd totiž popri rovnosti účastníkov konania musí zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane (III. ÚS 402/08, ZNaU 25/09). Z uvedeného vyplýva, že zásada rovnosti účastníkov konania nie je absolútna. Procesnú rovnosť nemožno vykladať tak, že by zákonodarcia nemohol stanoviť rozdielny rozsah procesných práv a povinností v rôznych druhoch konania, musí však rešpektovať rovnaký rozsah procesných práv a povinností v konaniach so zhodným predmetom konania.

34. V posudzovanom prípade ústavný súd nezistil nič, čo by signalizovalo taký zásah najvyššieho súdu do procesných práv sťažovateľky, ktorý by mal základ v znevýhodnení alebo diskriminácii sťažovateľky oproti druhej strane sporu.

35. Keďže medzi uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

37. V závere ústavný súd poznamenáva, že do obsahu jeho právomoci nepatrí preskúmať postup ani správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k ich rozhodnutiu vo veci. Ústavná sťažnosť nie je ďalší opravný prostriedok a ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí mimo sústavy všeobecných súdov a nekoná ako súd ďalšej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť napadnutého rozhodnutia (alebo opatrenia), ktorým sa oprávnený subjekt domáha ochrany svojich základných práv a slobôd s ústavou

alebo ochrany svojich práv medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Taktiež priestor ústavného súdu pri posudzovaní (preskúmvaní) nesprávneho právneho posúdenia je zúžený len na nesprávne právne posúdenie, ktoré nie je ústavnokonformné (arbitrárne právne posúdenie). Ústavný súd teda môže zasiahnuť (zrušiť rozhodnutie) len v prípade, ak sa pri výklade práva (pri právnom posúdení) vybočilo z prípustných medzí ústavnokonformného výkladu.

38. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že zákonom č. 309/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2018), došlo k zmenám v systéme podpory a nanovo boli upravené práva a povinnosti výrobcov elektriny s právom na podporu.

39. K danej problematike odborná právnická literatúra uvádza, že „Podpora doplatkom a podpora príplatkom sa výrobcom elektriny neposkytuje automaticky na základe pasívneho splňania zákonom ustanovených podmienok vzťahujúcich sa na technické parametre zariadenia na výrobu elektriny. Pri týchto dvoch spôsoboch podpory zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie podmieňuje priznanie podpory tiež aktívnym konaním výrobcu elektriny smerujúcim k splneniu niektorých zákonných povinností. Ide o povinnosti, ktorým zákonodarca pripisuje taký stupeň dôležitosti, že bez ich splnenia právo na podporu doplatkom a právo na podporu príplatkom výrobcovi elektriny nevzniká. Práva na podporu ostatnými formami podpory vznikajú bez ohľadu na ich splnenie.“ (FERENCZ, V., PETROVIČ, J., BALOG, B., NOVÁK, J., FRAN CZEL, M. Zákon o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby – komentár, Wolters Kluwer, 2019. § 4.)

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu